

Avdelningen för energieffektivisering
Enheten för resurseffektiva produkter
Alesia Israilava
016-544 2192
marknadskontroll@energimyndigheten.se

Marknadskontrollplan

2020

Ekodesign och energimärkning av energirelaterade produkter

Innehåll

1.	Bakgrund.....	3
2.	Förutsättningar för 2020 års marknadskontroll	4
	Lagstiftningsaspekter	4
	Fokus på produktgrupper	4
	Internationellt.....	5
3.	Marknadskontroll 2020.....	5
	Marknadskontrollinsatser uppdelat per produktgrupp	5
	Butikskontroller internet	8
	Reklam	Fel! Bokmärket är inte definierat.
	Utredningar och förstudier för kommande marknadskontroll	8
4.	Långsiktig planering inför 2020 – 2022	8
	Uppvärmning och ventilation	8
	Belysning	9
	IT/Elektronik.....	9
5.	Mål för marknadskontroll	10
6.	Samverkan genom nationella och internationella projekt.....	10
	Nationella projekt: Marknadskontrollrådet och samarbete med andra svenska marknadskontrollmyndigheter	10
	Internationella projekt.....	10
	Nordsyn.....	10
	Eepliant	10
	ADCO	11
	Testing Campaign	11
	LABEL2020.....	11
7.	Principer för urval av marknadskontroll.....	12
8.	Kontrollmetoder.....	13
9.	Rättslig grund.....	15
	Övergripande	15
	Ekodesign.....	15
	Energimärkning	15
10.	Uppföljning.....	16
	Bilaga 1. Tabell 1 och 2. Produktförordningar som medför nya eller skärpta produktkrav under 2019-2023	17

1. Bakgrund

Energimyndigheten ansvarar för marknadskontroll av EU:s ekodesigndirektiv¹ och energimärkningsförordning², samt däckmärkningsförordning³ i Sverige. Direktivet och förordningarna utgör ett ramregelverk där EU-förordningar för olika produktgrupper tas fram och införs succesivt.

Ekodesigndirektivet med tillhörande produktförordningar sätter minimikrav på energiprestanda hos produkter som omfattas av lagstiftningen och förbjuder försäljning av de mest energi- och resurskrävande produkterna på EU-marknaden. Energimärkningsförordningen och däckmärkningsförordningen synliggör produktens energianvändning och underlättar för konsumenter som vill göra energismarta val. Energimärkningen är obligatorisk för de produktgrupper som är reglerade och märkningen är också gemensam för EU-medlemsstaterna.

Med marknadskontroll menas i allmänhet den verksamhet som bedrivs och de åtgärder som vidtas av ansvarig myndighet för att se till att produkter överensstämmer med lagstiftningens krav. Marknadskontrollen syftar till att skydda konsumenter och andra användare från produkter med bristande prestanda och säkerhet. Marknadskontrollen syftar även till att säkerställa rättvis konkurrens mellan ekonomiska aktörer.

Energimyndigheten ansvarar för marknadskontroll av totalt 48 förordningar med ekodesign- och/eller energimärkningskrav för ett trettiotal produktgrupper. Energimyndigheten har hittills fått tillsynsansvar för alla produktgrupper som beslutats inom ekodesign och energimärkning samt även för energimärkning av däck. Allt eftersom nya produktgrupper och nya krav tillkommer ökar behovet av resurser och samverkan med andra medlemsstater för att uppfylla kraven på tillsynsansvar för alla produkter.

Tillsyn av direktivet och förordningarna är medlemsstaternas ansvar. Kommissionen följer upp arbetet genom att begära in underlag gällande medlemsstaternas marknadskontroll varav denna marknadskontrollplan är ett.

---

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 av den 4 juli 2017 om fastställande av en ram för energimärkning och om upphävande av direktiv 2010/30/EU.

³ Europaparlamentets och rådets förordning EG nr 1222/2009 av den 25 november 2009 om märkning av däck vad gäller drivmedelseffektivitet och andra väsentliga parametrar.

2. Förutsättningar för 2020 års marknadskontroll

Lagstiftningsaspekter

Den nya *ramförordningen för marknadskontroll 2019/1020* publicerades 2019 och arbete pågår för att se över om några kompletterande bestämmelser behövs i Sverige.

Den nya *ramförordningen för energimärkning*⁴ medförde att en produkt databas (EPREL) introducerades från och med den 1 januari 2019. I databasen ska alla tillverkare registrera de produkter som omfattas av energimärkning samt bli ladda upp alla energimärkningsetiketter och teknisk dokumentation. Energimyndigheten förväntas få tillgång till databasen i början av 2020. Som marknadskontrollmyndighet kommer Energimyndigheten att kunna göra ännu effektivare stickprovskontroller. Databasen kommer att underlätta, men inte ersätta, det nationella marknadskontrollarbetet. Även om den tekniska dokumentationen finns i EPREL så kan Energimyndigheten ibland behöva begära in ytterligare kompletteringar i samband med en marknadskontroll. För marknadskontroll gällande ekodesign och däckmärkning kommer Energimyndigheten även fortsättningsvis att få begära in teknisk dokumentation direkt från tillverkarna.

Databasen kommer även att förse EU-kommissionen med aktuella marknadsdata så att kommissionen kan följa upp utvecklingen på marknaden och föreslå framtida revideringar av energimärkningen.

Den nya *ramförordningen* innehåller även krav på omskalning av energiklasserna för produktgrupperna som omfattas av energimärkningskrav. Kravet att den omskalade energimärkningsetikett ska finnas hos återförsäljare gäller redan från november 2020, för de produkter som ska få ny energimärkning i mars 2021. Energimyndigheten kommer jobba med informationsinsatser för omskalningen inom ramen för EU-projektet LABEL2020.

Produktgrupper

De produkter för vilka krav trädde i kraft tidigare och där Energimyndigheten kommer att arbeta vidare med marknadskontroll är ventilationsenheter, luftkonditionering, varmvattenberedare och ackumulatortankar, samt rumsvärmare. Detta som en del av fokuset på komplexa produkter och EU-samarbete.

Under 2020 träder nya lagkrav i kraft för vissa produktgrupper, exempelvis servrar och datalagringsprodukter, samt externa nätaggregat. Fastbränslepannor har haft energimärkningskrav fr o m 2017 och fick ekodesignkrav 1 januari 2020. De kommer att vara i fokus för marknadskontroll under 2020, eventuellt via EU-samarbete. Skärpning av krav sker för köksfläktar.

---

⁴ Den nya *ramförordningen för energimärkning (EU) 2017/1369* som antogs i juli 2017

En rad nya förordningar publicerades under hösten 2019. Krav införs att produkten inklusive mjukvara inte ska kunna kringgå uppställda krav. Detta krav införs i en del av de nya förordningarna som trädde i kraft redan i december 2019 (se Tabell 1 i Bilaga 1).

Fokus kommer vara även på elektronik, inklusive TV-apparater och standby för diverse produkter.

Internationellt

Under 2020 deltar Energimyndigheten i flera EU-finansierade projekt. Marknadskontrollaktiviteter genomförs genom Eepliant2 och Eepliant3. Projektet LABEL2020, finansierat genom Horizon 2020, ska stödja implementering av den omskalade energimärkningen. Detta kan även ses som proaktiv marknadskontroll.

Eventuellt tillförs även extra medel från EU-kommissionen via en så kallad ”Testing Campaign”. Det skulle möjliggöra marknadskontroll av ännu flera produktgrupper. Energimyndigheten ska även fortsätta delta i det nordiska samarbetsprojektet Nordsyn, där Sverige har utsetts som permanent sekretariat.

Under maj 2018 - december 2019 ledde Energimyndigheten ADCO-samarbete som ordförande och sekretariatet för de två ADCO-grupper som avser ekodesign och energimärkning. Fr.o.m. januari 2020 övergår ledarskapet till Nederländerna sedan till Irland, medan Sverige fortsätter stödja genom att ha sekreterarrollen under första mötet 2020.

3. Marknadskontroll 2020

Marknadskontrollinsatser uppdelat per produktgrupp

I Tabell 1 sammanfattas de planerade marknadskontrollinsatserna under år 2020 för olika produktgrupper.

Tabell 1 Planerade marknadskontrollinsatser under år 2020

Produktgrupp		2020			
		Bu&We	FE DK	DK	P
Akkumulatortankar	812 & 814/2013	X(E3)		X(E3)	X(E3)
Belysning, gatu-	245/2009 & 874/2012				
Belysning, hem-	244/2009 & 874/2012				
Belysning, kontor-	1194/2012 & 874/2012		X		X
Cirkulationspumpar	641/2009				
Dammsugare	666/2013				
Datorer och servrar	617/2013				
Digitalboxar	107/2009				
Diskmaskiner	1016 & 1059/2010				

Däck	1222/2009				
Elmotorer	640/2009			X	
Externa nätaggregat	278/2009				
Fastbränslepannor	2015/1187 & 1189		X		X(TC)
Fläktar	327/2011				
Kylar och frysar, hushåll	643/2009 & 1060/2010		X		
Köksfläktar	65 & 66/2014				
Luftvärmare/kylprodukter	2016/2281		X(TC)		X(TC)
Luftkonditionering (luftvärmepumpar och komfortfläktar)	626/2011 & 206/2012	X(E3)		X(E3)	X(E3)
Pannor (el, gas, olja)	811 & 813/2013		X(TC)		X(TC)
Professionell kyla	2015/1094 & 1095		X		
Rumsvärmare (el)	2015/1185		X(N)		X(N)
Rumsvärmare (fastbränsle)	2015/1186 & 1188				
Spisar, hällar, ugnar	65 & 66/2014				
Standby/Nätverkstandby	1275/2008 / 801/2013		X		X
Stora servrar och datalagring	2019/424				
Torktumlare	392 & 932/2012				
Transformatorer	548/2014				
TV-apparater	1062/2009&1062/1060		X		X
Tvättmaskiner	1015 & 1061/2010				
Vattenpumpar	547/2012				
Varmvattenberedare	812 & 814/2013	X(E3)		X(E3)	X(E3)
Ventilation i hushåll	1253 & 1254/2014	X(E3)		X(E3)	X(E3)
Värmepumpar	811 & 813/2013		X(T)		X(TC)
Webbutiker, energimärkning i butik	518/2014 & 1222/2009	X			
EPREL				X	
Reklam				X	

X = enl plan

X (E2) = Eepliant 2

X (E3) = Eepliant 3

X(TC) = Genomförs om medel tillförs via EU:s Testing Campaign
---

X(N) = Nordsyn

Under 2020 prioriteras de gemensamma provningar som genomförs inom ramen för Nordsyn, Eepliant3 samt Testing Campaign, samt provningar som genomförs av Energimyndighetens interna Testlab. Om resurser finns kan ytterligare aktiviteter komma att genomföras under 2020.

Energimyndighetens marknadskontroll 2020 kommer i huvudsak att fokusera på komplexa produkter med komplicerade lagkrav samt elektronik där utvecklingen går fort framåt. Mot denna bakgrund kommer Energimyndigheten under 2020 framför allt att fokusera på uppvärmningsprodukter, belysning och elektronik.

Projektet Eepliant2 kommer avslutas under första kvartalet 2020.

Marknadskontrollen av de produkter som visade avvikelser och behöver vidare handläggning fortsätter. Eepliant3 påbörjades under 2019 och fortsätter till och med 2023. Om extra medel tillförs från EU-kommissionen via en så kallad ”Testing Campaign” kommer Energimyndigheten genomföra provningar av ytterligare produkter.

Med finansiering från det Nordiska ministerrådet fortsätter under 2020 programmet Nordsyn tillsammans med marknadskontrollmyndigheter i de övriga nordiska länderna. Där ingår marknadskontroll av rumsvärmare och studier kring värmepumpar och vattenkranar.

EPREL kommer bland annat användas inom ramen för de marknadskontrollaktiviteter som kommer att ske inom Eepliant 3.

Energimyndigheten kommer på eget initiativ att undersöka utgångsläget för användningen av energimärkning i e-handeln genom webcrawler innan marknadskontrollaktiviteten inom ramen för Label 2020 genomförs. Denna aktivitet kommer att ske under 2020.

Information och kommunikation

Under 2020 kommer en stor del av informationsinsatserna att riktas mot aktörer som tillverkar och säljer produkter som nyligen har fått eller kommer att få lagkrav. Informationen kommer också att fokusera på den nya produkt databasen för energimärkta produkter, EPREL, och den omskalade energimärkningen (bl a genom LABEL 2020). Ytterligare informationsinsatser kommer att avse produkter som ingår i löpande projekt på EU-nivå.

En synlig marknadskontroll kan ha en reglerande effekt i sig. Det kan också leda till bättre dialog med berörda aktörer om krav som de behöver efterleva. Under 2020 vidareutvecklar Energimyndigheten sin kommunikation t ex genom fler webbsända informationsträffar för att nå fler aktörer. Under 2020 planerar Energimyndigheten att börja kommunicera resultaten av marknadskontrollaktiviteterna genom nyhetsbrevet för ekodesign.

Under 2019 har Energimyndigheten arbetat med informationsträffar avseende den nya produkt databasen EPREL och dess krav på leverantörer och kommer även under 2020 göra fler informationsinsatser. Vad gäller omskalningskraven, så är det mest implementering under 2020, med information inom ramen för Label

2020, men det kan även ses som förebyggande marknads kontroll. Både EPREL och omskalning innebär arbete för Energimyndigheten med information, inklusive hantering av frågor.

Internet och reklam

Energimyndigheten har sedan lagkrav trädde i kraft 2015 arbetat med marknads kontroll av energimärkning på internet. Marknads kontrollinsatserna under 2019 visade att det ännu finns stora brister, så Energimyndigheten kommer fortsätta arbeta med informationsinsatser för webbutiker under 2020. Kontroller av internetbutiker och energimärkning på internet ingår bl a i den marknads kontroll som sker inom projektet Eepliant 3. Under 2020 planerar Energimyndigheten att fortsätta marknads kontroll av reklam.

Utredningar och förstudier för kommande marknads kontroll

Inom ekodesign- och energimärkningsregelverken regleras nu helt nya typer av produkter: större system (sammansatta av flera delkomponenter), platsbyggda produkter, unika produkter (tillverkas endast i ett ex) m.m. Dessa produkter ger helt nya förutsättningar för marknads kontrollen. För att möta dessa utmaningar utvecklar Energimyndigheten ständigt kontrollprocesserna med nya arbetssätt för att möta behovet av en effektiv, ändamålsenlig och rättssäker marknads kontroll. Energimyndigheten kommer under 2020 att fortsätta utveckla hur marknads kontroll av denna typ av produkter kan bedrivas på ett mer effektivt sätt.

4. Långsiktig planering inför 2020 – 2022

För 2020 har Energimyndigheten fokusområden: uppvärmningsprodukter (som också är strategiska produkter inom EU-samarbetsprojekt), elektronik, belysning. Energimyndigheten tar i beaktning de produkter som får nya eller skärpta krav under de närmaste åren i sin långsiktiga planering, se bilaga 1. De på längre sikt prioriterade marknads kontrollinsatserna för de närmaste åren beskrivs nedan.

Ytterligare insatser kan bli aktuella, beroende på ytterligare förordningar som beslutas och indikationer från marknaden. Myndighetens anslag samt interna prioriteringar kan också göra att någon eller några av de beskrivna marknads kontrollinsatserna kan komma att utgå eller skjutas framåt i tiden.

Under de kommande åren kommer Energimyndigheten att arbeta med att informera om omskalningen av energimärkning successivt när den sker för olika produktgrupper.

Uppvärmning och ventilation

Ekodesign- och energimärkningskrav för ett stort antal produkttyper inom uppvärmning och ventilation har trätt i kraft från 2015, med flera skärpningar. Produktgruppen fastbränslepannor har exempelvis energimärkning sedan 2017, och ekodesignkrav fr o m 1 januari 2020. Från den 1 januari 2018 gäller ekodesignkrav på rumsvärmare (el-, gas- eller oljedrivna), samt även på

energimärkning (dock inte för eldrivna rumsvärmare). Fr o m 2022 träder ekodesignkrav på fastbränsle drivna rumsvärmare i kraft. Energimyndigheten fortsätter att utveckla marknadskontrollen för dessa produkter under 2020-2022.

Större uppvärmningsprodukter och paket av produkter säljs inte alltid från hyllan i butik utan genom offerter. Energimärkningen innehåller inte all information som är relevant för kunden joch det finns därför krav på att det vid försäljning ska finnas kompletterande information. Installatörer som säljer produkter omfattas av kraven på återförsäljare och ska därmed lämna viss information till kunden samt i vissa fall ta fram energimärkningsetiketter för kombinationer av produkter. Detta är en utmaning eftersom de utgör ett stort antal aktörer som ej är insatta i hur lagkraven ser ut. Hur informationsinsatser och marknadskontrollaktiviteter för kraven på installatörerna ska utformas kommer delvis att utredas under en studie inom Nordsyn.

Uppvärmningsprodukter är fokus i Nordsyn och Eepliant 3 under de närmaste åren (ventilation, luftkonditionering, varmvattenberedare och ackumulatortankar, rumsvärmare (fastbränsle) inom ramen för Eepliant 3, rumsvärmare inom Nordsyn. Dessutom kommer marknadskontroll av ett antal uppvärmningsprodukter (t ex värmepumpar för vattenburna centralvärme-system) ske genom Testing Campaign. Marknadskontroll av uppvärmningsprodukter är fortsättningsvis viktig på grund av att lagkraven förväntas ge stora besparingar i energi samt att det är strategiskt viktiga produkter i Sverige och Norden.

Belysning

Nya aktörer och tekniker tillkommer ständigt på belysningsmarknaden. Tidigare kontroller i Energimyndighetens Testlab och andra laboratorium visar att många belysningsprodukter uppvisar brister. Därmed kommer marknadskontroll av belysning ha fortsatt hög prioritet under 2020-2022.

I regelverket för belysning finns flera beslutade ekodesignförfordningar beroende bland annat på typ av belysningsteknik och dessutom en gällande föreskrift om energimärkning. Lagstiftningen för belysning kan därmed uppfattas som relativt komplicerad. Energimyndigheten märker detta genom en stor mängd frågor från importörer, återförsäljare och konsumenter. Information om belysningskrav kommer därför fortsätta vara ett prioriterat område under 2020-2022.

IT/Elektronik

Inom elektronikområdet finns sedan 2015 krav på nätverksstandby, som skärptes 2017. Resultaten från den marknadskontroll som genomfördes inom ramen för Eepliant 2 visade på stora brister på produkter med standby-krav. Detta kommer fortsättningsvis vara ett utvecklingsområde under åren 2020-2022, då fler produkter blir uppkopplade och uppdateringar av produkten kan ändra dess energianvändning. Vidare sker en snabb teknisk utveckling inom elektronikområdet vilket gör att marknadskontroll är viktig inom denna produktgrupp.

5. Mål för marknadskontroll

Det övergripande målet med marknadskontrollen är att produkter som gjorts tillgängliga på marknaden ska uppfylla gällande krav.

Målet med Energimyndighetens tillsyn är att säkerställa en effektiv och rättsäker tillsyn med hög servicegrad och tilltro till systemet.

Syftet med marknadskontroll av ekodesign- och energimärkningskrav är att säkerställa att alla reglerade produkter på marknaden uppfyller förordningarnas krav gällande energieffektivitet, teknisk dokumentation, märkning och konsumentinformation.

6. Samverkan genom nationella och internationella projekt

Nationella projekt: Marknadskontrollrådet och samarbete med andra svenska marknadskontrollmyndigheter

Marknadskontrollrådet är ett nationellt samordningsorgan för frågor om marknadskontroll. Swedac ansvarar för ordförandeskap och sekretariat för Marknadskontrollrådet. Rådet fungerar framför allt som ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan myndigheter. Marknadskontrollrådet består av ca 20 marknadskontrollmyndigheter. Mer information om Marknadskontrollrådet finns på www.marknadskontroll.se/.

Rådet har möten cirka fem gånger per år. Energimyndigheten ser deltagandet som mycket värdefullt i och med kontakterna och samarbete med andra myndigheter och den övergripande rapporteringen om vad som händer inom marknadskontrollen horisontellt i Sverige och EU.

Internationella projekt

Nordsyn

Nordsyn är ett program för marknadskontrollmyndigheter i de nordiska länderna, finansierat av det Nordiska ministerrådet. Syftet med programmet är att stödja de nordiska konsumenterna och tillverkarna samt myndigheterna i uppföljning av ekodesign- och energimärkningskrav. Energimyndigheten ansvarar för projektledning och det permanenta sekretariatet för Nordsyn.

Eepliant

Under Eepliant 1, Eepliant 2 och Eepliant 3 utvecklar Energimyndigheten tillsammans med andra myndigheter inom EU bästa praxis inom marknadskontroll av ekodesign och energimärkning.

Eepliant 2

Under 2017-2020 samarbetar Energimyndigheten med 18 andra marknadskontrollmyndigheter inom EU genom Eepliant 2, ett projekt som har full finansiering av EU:s Horizon 2020-program. Eepliant 2 bygger vidare på det

tidigare genomförda projektet Eepliant. Energimyndigheten driver en del av arbetet. Syftet är säkerställa att ekodesign- och energimärkningskrav efterlevs så att EU uppnår de energibesparingar som avses med dem. Detta görs genom att de deltagande myndigheterna granskar och provar bl a kylskåp och frysar för hushåll och professionella aktörer, samt produkter med nätverksstandby.

Eepliant 3

Under 2019 beslutades och startade arbetet inom Eepliant 3. Energimyndigheten deltar bl a i två delprojekt som avser IT-verktyg och samarbete med tullen samt i marknadskontrollaktiviteter avseende luftkonditioneringsapparater, varmvattenberedare och ackumulatortankar, ventilationsenheter och rumsvärmare.

ADCO

Myndigheterna i olika EU-medlemsstater som ansvarar för marknadskontroll av ekodesign och energimärkning, samt energimärkning av däck, och representanter från EU-kommissionen samarbetar också inom s.k. administrative cooperation (ADCO)-grupper. Mötena sker två gånger per år och syftar till att verka för en europeisk samsyn kring tolkning och tillämpning av EU-regler gällande energi-relaterade produkter. Bland annat diskuteras s.k. "grey areas", dvs. områden där lagstiftningen är otydlig. EU-kommissionens och ADCO-gruppernas tolkningar av lagstiftningen finns publicerade och tillgängliga på EU-kommissionens webbplats.

Testing Campaign

EU-kommissionen har tagit initiativ till att stödja medlemsstater i marknadskontroll genom att handla upp provningslab samt eventuellt finansiera provningar av utvalda produktgrupper. Syftet är att uppnå en högre efterlevnad av lagkrav inom energimärkning och ekodesign och därmed realisera den besparingspotential som förväntas. Energimyndigheten har anmält intresse av att delta i kampanjen som förhoppningsvis startar under 2020.

LABEL2020

Den nya ramförordningen för energimärkningen innebär en reviderad energimärkning med ny skala och nya piktogram. De produktförordningar som är först med den nya energimärkningen är kylar och frysar för hushåll inklusive vinkylar, diskmaskiner (hushåll), tvättmaskiner och kombinerade tvättmaskin-torktumlare (hushåll), tv-apparater och bildskärmar, kylar och frysar för handel (har inte haft energimärkning innan) och belysning (eget datum för övergången). Under 14 arbetsdagar, senast den 18 mars 2021 ska återförsäljare (inklusive e-handel) märka om sina produkter. Redan den 1 november ska leverantörer skicka med de nya energimärkningsetiketterna för de produkter som får ny energimärkning. För belysning införs den nya märkningen 1 september 2021 och handeln får 18 månader till 1 mars 2023 för att märka om produkter.

För att både marknadsföra och förklara den nya energimärkningen har Energimyndigheten gått med i EU-projektet Label 2020 inom Horizon 2020. Projektet är en omfattande internationell informationskampanj. Utöver

informationskampanj är ett syfte med projektet att genom marknadskontroll bidra till att minska felaktig användning av energimärkningen under övergångsperioden till den nya energimärkningen.

7. Principer för urval för marknadskontroll

Grunden för planeringen av Energimyndighetens marknadskontroll är att produktgrupper prioriteras där produktgruppen har:

- Stor potential för energieffektivisering
- Nya eller förändrade krav för produktgruppen
- Stor relevans för svenskt näringsliv
- Stor relevans för svenska konsumenter, t ex på grund av andra förutsättningar som nordiskt klimat, användarmönster eller andra svenska förutsättningar vilka skiljer sig från andra delar av den europeiska unionen.
- Stor relevans för internationella samarbeten
- Produkter med många avvikelser enligt tidigare kontroller

Urvalet av specifika modeller av en viss produktgrupp beror på syftet med kontrollen och den aktuella situationen. Tre huvudprinciper kan utskiljas: riktat urval (proaktiv marknadskontroll), slumpvis urval (proaktiv marknadskontroll) eller urval till följd av inkomna rapporter eller klagomål (reaktiv marknadskontroll):

Riktat urval (ofta riskbaserat), t.ex. baserat på:

- Ny produkt/nytt märke på marknaden
- Produkt/märke som vid tidigare kontroll uppvisat brister
- Produkt/märke för vilken Energimyndigheten tidigare har fått utomstående klagomål och rapporter (från t ex konsument, bransch, ADCO, nordiska grannländer)
- Produkt/märke med hög marknadsandel (bästsäljare)
- Produkt/märke med låg marknadsandel
- Produkt/märke med hög energianvändning (sämre energimärkning)
- Produkt/märke med låg energianvändning (bra energimärkning)
- Produkt från lågprissegment
- Produkt som säljs genom viss försäljningskanal
- Annat

Slumpvis urval (för att få en bild över marknaden generellt):

- Slumpgenerator
- Annat slumpmässigt urval

Reaktiv marknads kontroll:

- Direkt urval till följd av utomstående klagomål eller rapport

8. Kontrollmetoder

Energimyndighetens marknads kontroll är till största delen proaktiv och styrs av den årliga marknads kontrollplanen. Viss reaktiv marknads kontroll sker också, baserat på anmälningar från externa aktörer samt brister som Energimyndigheten själva identifierar inom ramen för marknads kontrollarbetet. Genom marknads kontrollplanen samordnas marknads kontrollen när det gäller energimärkning och ekodesign. Genom denna samordning uppnås fördelar då produkterna kan provas samtidigt för de olika tillsynsområdena. Detsamma gäller för samordning av marknads kontroll av energimärkning online, i butik och reklam samt dokument kontroll.

Energimyndigheten utför marknads kontroll genom provning av produkterna på eget eller externt laboratorium, kontroll av energimärkning i butik, i internetbutik, i reklam samt genom dokument kontroll.

Målet med marknads kontrollen är att varor som har gjorts tillgängliga på marknaden ska uppfylla gällande krav. Kontroll, inspektioner och rättsliga åtgärder gentemot tillverkare är en väg att uppnå detta mål. Ett annat sätt är att arbeta förebyggande med syfte att fler produkter på marknaden ska uppfylla gällande produkt lagstiftning. Där ingår de informations insatser Energimyndigheten gör, om gällande eller kommande krav riktade till tillverkare, importörer och återförsäljare.

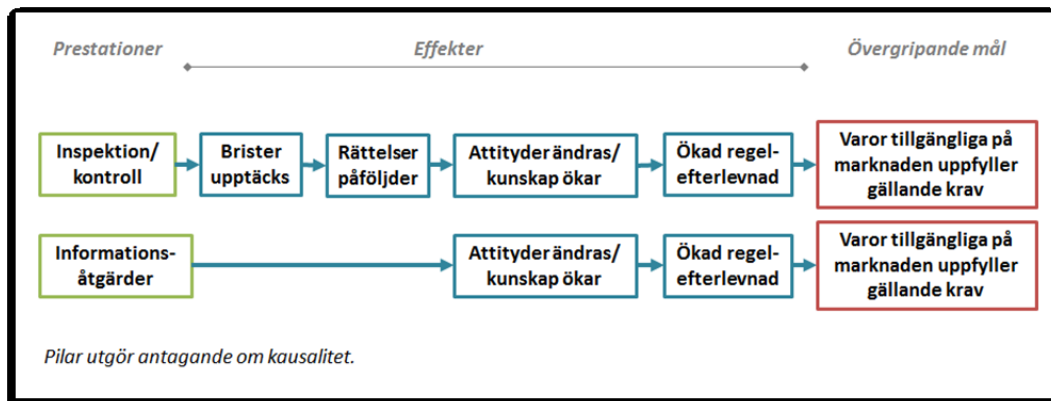

Bild: Två sätt att uppnå det övergripande målet: Att varor tillgängliga på marknaden uppfyller gällande krav. Källa: Marknads kontrollrådet. Se även avsnitt 5.

Dokumentkontroll

Dokumentkontroll är ett viktigt verktyg för tillsyn av produkter. Dokumentkontroll kan användas för att åstadkomma ett riktat urval av produkter som ska provas. Den kan också fungera som en egen, fristående marknadskontrollaktivitet och används då t.ex när nya krav har trätt i kraft för att nå ut till ett större antal tillverkare eller då tillsynen har lägre prioritet tack vare en väl fungerande marknad.

Aktiviteter och insatser inom området tillsyn ökar beroende på att antalet produktgrupper som omfattas blir fler och fler. De produkter som kommer att omfattas blir också mer och komplexa vilket innebär väsentligt utökat behov av analyser och tekniskt kunnande.

Butikskontroller internet

Att genomföra marknadskontroll av butiker på internet är ett sätt att genomföra en rikstäckande marknadskontroll.

Reklam

Även fysisk reklam granskas. Det kan röra sig om direktreklam eller annonser införd i olika typer av press eller i andra media. Kraven är för det mest lägre här, det räcker i allmänhet med att energiklassen och den skala av energieffektivitetsklasser som finns tillgänglig på etiketten för produkten anges.

Reaktiva ärenden

Reaktiva ärenden avser klagomål och rapporter från utomstående parter om att en produkt eller en butik misstänks ha brister avseende ekodesign- eller energimärkningskrav. Energimyndigheten tar emot dessa anmälningar och utreder i mån av tid löpande huruvida ärendena kräver marknadskontrollåtgärder.

Energimyndigheten har tagit fram ett speciellt formulär där aktörer och privatpersoner anonymt kan anmäla misstanke om avvikelser från lagkraven. Formuläret finns på www.energimyndigheten.se/energieffektivisering/produkter-med-krav/marknadskontroll/anmal-en-bristfallig-produkt-eller-butik/. Myndigheten är skyldig att ta emot anmälningar av detta slag och informationen kan vara värdefull för att rikta direkta eller framtida insatser. Däremot finns ingen skyldighet för myndigheten att agera på anmälningar.

Energimyndigheten ser en fortsatt ökande trend med fler reaktiva ärenden då fler produkter omfattas av lagkrav.

Informationsinsatser

Energimyndigheten arbetar mycket med information om gällande regelverk till berörda tillverkare, importörer och återförsäljare, i syfte att möjliggöra att fler produkter på marknaden ska uppfylla gällande produktlagstiftning.

De förebyggande informationsinsatserna består vanligtvis i att arrangera informationsmöten för branscher, delta på branschmöten i andras regi, att svara på

frågor samt publicera faktablad, nyhetsbrev, tidningsartiklar, pressmeddelanden och information på Energimyndighetens webbplats.

Många produkter har haft krav på energimärkning under ett antal år, men brister i kunskapen om gällande krav identifieras även hos dessa tillverkare. De senaste åren har det tillkommit nya målgrupper för information om lagkraven då nya typer av produkter som uppvärmningsprodukter och industriella produkter har reglerats.

Det är viktigt att nå ut med information till marknadsaktörer i god tid innan lagstiftningen träder i kraft så att aktörerna får tid på sig att anpassa sig till nya krav.

9. Rättslig grund

Nedan beskrivs gällande lagkrav som ligger till grund för Energimyndighetens marknadskontroll.

Övergripande

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter.
- Förordning (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn.

Ekodesign

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter.
- Lag (2008:112) om ekodesign.
- Förordning (2016:187) om ekodesign.
- Kommissionens förordningar om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG (för komplett, uppdaterad lista av produktförordningar, se www.energimyndigheten.se/energieffektivisering/produkter-med-krav/produktgrupper/)

Energimyndigheten är tillsynsmyndighet för ekodesign enligt förordning (2016:187) om ekodesign.

Energimärkning

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 av den 4 juli 2017 om fastställande av en ram för energimärkning och om upphävande av direktiv 2010/30/EU.

- Europaparlamentets och rådets förordning EG nr 1222/2009 av den 25 november 2009 om märkning av däck vad gäller drivmedelseffektivitet och andra väsentliga parametrar.
- Lag (2018:550) med kompletterande bestämmelser till EU:s energimärkningsförordning.
- Lag (2018:551) med kompletterande bestämmelser till EU:s däckmärkningsförordning.
- Kommissionens produktspecifika förordningar (delegerade akter) om energimärkning (för komplett, uppdaterad lista, se www.energimyndigheten.se/energieffektivisering/produkter-med-krav/produktgrupper/)

Energimyndigheten är marknadskontrollmyndighet för energimärkning och däckmärkning enligt förordning (2014:520) med instruktion för Statens energimyndighet.

10. Uppföljning

Uppföljning av marknadskontroll görs årligen i form av en slutrapport. Resultaten rapporteras till Marknadskontrollrådet och till EU.

Avdelningen för energieffektivisering
Enheten för resurseffektiva produkter
Alesia Israilava
016-544 2192
marknadskontroll@energimyndigheten.se

Bilaga 1. Tabell 1 och 2. Produktförfordningar som medför nya eller skärpta produktkrav under 2019-2023

Tabell 1. Produktförfordningar som får nya krav under år 2019-2023

Förordning / Direktiv	Publicerad	Revidering	Krav 1	Krav 2	Krav 3	Krav 4	Kommentar förordning
Ecodesign implementing regulations							
2019/2020 light sources and separate control gears	2019-12-05		2019-12-25*	2021-09-01			*bara art. 7 Kringgående
622/2012 Circulators			2022-01-01				Tillägg till 641/2009
2019/424 Servers and data storage products	2019-03-18	2022-03-01	2020-03-01	2021-03-01	2023-03-01		Tillägg till 617/2013
2019/2022 dishwashers	2019-12-05		2019-12-25*	2021-03-01			*bara art. 6 Kringgående
2019/1781 Electrical motors	2019-10-25	2023-11-14	2019-11-14*	2021-07-01	2022-07-01	2023-07-01	* Första paragrafen av art. 7 (Kringgående) och art. 11
2019/1782 External Power Supplies	2019-10-25	2022-11-14	2020-04-01				Ersätter 278/2009
2015/1189 Solid fuel boilers	2015-04-28	2022-01-01	2020-01-01				
2019/2019 fridges	2019-12-05	entry + 6 years	2019-12-25*	2021-03-01	2024-03-01		Ersätter 643/2009 *bara art. 6 Kringgående
2015/1185 Solid fuel local space heaters	2015-04-24	2024-01-01	2022-01-01				
2019/2024 refrigerators with a direct sales function	2019-12-05	entry + 4y	2021-03-01	2023-09-01			
2019/2021 electronic displays	2019-12-05	entry + 3 years	2019-12-25*	2021-03-01	2023-03-01		*art. 6 Kringgående, första paragrafen
2019/2023 washing machines and washer-driers	2019-12-05		2019-12-25*	2021-03-01			*art. 6 Kringgående, första paragrafen, och art. 11

2019/1783 Transformers	2019-10-25	2023-07-01	2019-11-14	2021-07-01			Tillägg till 548/2014
2019/1784 Welding	2019-10-25	2024-11-14	2021-01-01	2023-01-01			Ny förordning
Energy labelling supplementing regulations							
2019/2015 light sources	2019-12-05		2021-05-01*	2021-09-01			*bara art. 3.1 b
2019/2017 dishwashers	2019-12-05		2019-12-25*	2020-11-01**	2021-03-01		*bara art. 10 **bara art.3.1 (a), (b) och (c)
2019/2016 fridges	2019-12-05	entry + 6 years	2019-12-25*	2020-11-01**	2021-03-01		Ersätter 1060/2010 *bara art. 10 **bara art.3.1 (a), (b) och (c)
2019/2018 refrigerated appliances with a direct sales function	2019-12-05	entry + 4 y	2021-03-01				
2019/2013 displays	2019-12-05	entry + 3 years	2020-11-01*	2021-03-01			*art.3.1(a)
2019/2014 washing machines	2019-12-05	entry + 6 years	2019-12-25*	2020-11-01**	2021-03-01	2024-03-01	* art.10 **art. 3 punkter 1a och 1b

Tabell 2. Produktförfordningar som får skärpta krav under 2019-2023

Förordning / Direktiv	Publicerad	Revidering	Krav 1	Krav 2	Krav 3	Krav 4	Krav 5	Krav 6	Kommentar förordning
Ecodesign implementing regulations									
1275/2008 Electric power consumption standby and off mode (+amending regulation 642/2009 and 801/2013)	2008-12-17	2015-01-01	2010-01-07	2013-01-07	2015-01-01	2017-01-01	2019-01-01		Revidering ej på gång.
66/2014 Domestic cooking appliances	2014-01-14	2021-02-01	2015-02-20	2015-08-20	2016-02-20	2017-02-20	2017-08-20	2019-02-20	
2016/2281 Air heating products, cooling products and high temperature process chillers and fan coil units	2016-12-20	2022-01-01	2018-01-01	2018-09-26	2021-01-01				
2015/1095 Professional refrigerated storage cabinets, blast cabinets, condensing units and process chillers	2015-05-05	2020-05-05	2016-07-01	2018-01-01	2018-07-01	2019-07-01			
801/2013 Networked standby	2013-08-22	2016-01-07	2015-01-01	2017-01-01	2019-01-01				
548/2014 Power transformers	2014-05-21	2017-06-01	2015-07-01	2021-07-01					Kompletteras med 2019/1783 från 2019-11-14

Energy labelling supplementing regulations									
2015/1187 Solid fuel boilers and packages of a solid fuel boiler, supplementary heaters, temperature controls and solar devices		2022-01-01	2017-04-01	2021-02-27					
65/2014 Domestic cooking appliances	2014-01-31	2021-01-01	2015-01-01	2015-04-01	2016-01-01	2018-01-01	2020-01-01		
2015/1186 Local space heaters (solid fuel and oil and gas)	2015-04-28	2024-01-01	2018-01-01	2022-01-01	2022-04-01				
811/2013 Space heaters, combination heaters, packages of space heater, temperature control and solar device and packages of combination heater, temperature control and solar device	2013-02-18	2018-03-01	2015-09-26	2019-09-26					